

121

TAJNÉ

Výtisk číslo: 24
STÁTNÍ ÚSTŘEDNÍ ARCHIV PRAHA
ZRUŠENÍ VÝJEDNĚNÍ
Důvod: 490/2 N.30/80
Baron: 56 09 PhDr. Alena Nosková
Proces: [signature]

VNITROSTRANICKÁ INFORMACE

77

Č. j.: inf. 03224 77
Počet listů: 33
Počet výtisků: 27
Den vydání: 29. června 1989

OBSAH

Informace o politické situaci v krajích k 28. červnu 1989

Informace o činnosti opozičních struktur v období květen-
červen 1989

Informace o politické situaci v krajích k 28. červnu 1989

Pozornost stranických orgánů je v tomto období zaměřena na splnění hospodářských úkolů v 1. pololetí t. r. Postupně jsou realizovány závěry 13. zasedání, komunisté se seznamují s výsledky 14. zasedání ÚV KSČ. Do závěrečné fáze vstupují besedy se členy a kandidáty strany, pokračují kádrové přípravy výročních členských, všeplenárních schůzí a stranických konferencí.

- X -

V dalších ohlasech na 14. zasedání ÚV KSČ je vyjadřována podpora přijatým závěrům. Je oceňováno, že veřejnost byla podrobně prostřednictvím masových sdělovacích prostředků informována o průběhu zasedání.

V Severomoravském kraji bylo mezi komunisty, ale i širokou veřejností, kladně přijato vystoupení s. M. Jakeše, zvláště proto, že pracující v něm našli řadu odpovědí na své dlouhodobé připomínky. Komunisté pozitivně hodnotí, že vedení strany si je vědomo složitosti současného období. Členové CZV KSČ Uničovské strojírny, Sigma Lutín a Universita Palackého Olomouc oceňují, že s. M. Jakeš "nazýval věci pravými jmény, i když opakoval dlouhodobě známé nedostatky. Je však škoda, že jmenovitě neuvedl odpovědné osoby". Vystoupení s. M. Jakeše charakterizují jako "kritiku práce strany v dřívějších letech".

Jihomoravský KV KSČ v informaci uvádí, že v ohlasech je zpráva přednesená s. M. Jakešem hodnocena převážně jako reálný rozbor práce strany a situace ve společnosti. Poukazuje se však na to, že se opakují návody na zlepšení situace v národním hospodářství, které jsou realizovány jen z části a pomalu. Požaduje se mnohem důslednější kontrola uložených úkolů včetně vyvozování závěrů z neplnění.

V informaci OV KSČ Olomouc (Severomoravský kraj) je uvedeno, že starší dělníci (komunisté) z těžkých provozů i bezpartijní reagovali na 14. zasedání ÚV KSČ lhostejně, bez většího zájmu. Naproti tomu mladí lidé a střední generace se "domnívá, že ÚV KSČ dělá politiku správným směrem, bez emocí, politických a sociálních výkyvů". Oceňují klid, který je zárukou příštích úspěchů. Požadují však odpovědné řešení kritizovaných nedostatků v bytové oblasti, službách a zásobování. V Dopravních službách Olomouc se vyjádřilo 9 technickohospodářských pracovníků (bezpartijních.), že k "autoritě strany by pomohlo, kdyby se jmenovitě hovořilo o tom, kdo zavinil nedostatky v oblasti vědeckotechnického rozvoje. V současné době nikdo neví, co konkrétně dobrého například udělal bývalý ministr Kubát". Referáty a diskusní vystoupení by se podle nich měly "oprostit o tzv. ostře znějících kritických vyjádření bez adresáta". Jako například ve zprávě PÚV KSČ k vědeckotechnickému rozvoji, kde bylo často používáno slov "některá ministerstva, některé podniky, musíme zabezpečit", k čemuž je mnoho dotazů a jsou nejasnosti o co skutečně jde.

V informaci MěV KSČ Praha se uvádí, že v ohlasech je vítáno zdůraznění klíčové úlohy VŘ v národním hospodářství a objektivní zhodnocení příčin potíží. Souhlasí se s požadavkem na zkvalitnění práce pracovníků výzkumu. K tomu je třeba vytvořit účinný hospodářský mechanismus, který bude podniky a ústavy mobilizovat a nutit k rychlé realizaci nových poznatků. Dále je třeba prohloubit mezinárodní spolupráci. Pro zvýšení motivace je nutno lépe hodnotit výzkumné a vývojové pracovníky a poskytnout jim lepší možnosti při získávání zkušeností (Agrozet, Sigma Modřany, Ústav vědecko-technických informací pro zemědělství, Ústav ČSAV). V Sigmě Modřany bylo zdůrazněno, že realizace závěrů 14. zasedání ÚV KSČ musí být důsledně řízena především z centra. V návaznosti na jednání 14. zasedání je požadováno ujasnění koncepcí, například v podnicích automobilového průmyslu (Avia Praha). Celkově se očekává, že závěry

zasedání přispějí k urychlení procesu přestavby. Z obvodu Praha 1 část lidí poukazuje na to, že v ÚV KSČ je relativně velký počet členů, kteří jsou nyní v důchodu a nezastávají původní funkce. V souvislosti s tím je v neformálních diskusích nastolována otázka, zda by neměli být uvolněni ještě před XVIII. sjezdem KSČ.

Komunisté ZO KSČ Projektový ústav dopravních staveb Bratislava přijali kladně zjednodušení procesu investiční výstavby hlavně přechodu od administrativního k ekonomickému způsobu řízení. Oceňují přístupy k řešení problémů investiční výstavby, naznačené ve zprávě, předložené s. Hrivnákem.

V Jihočeském kraji je v ohlasech zpráva přednesená s. Hanusem hodnocena jako kritická, ale málo konkrétní, neoznačující hlavní nositele problémů. Poukazováno je například na to, že na minulém zasedání ÚV KSČ k vědecko technickému rozvoji byla konstatována potřeba vyměnit 2/3 strojního zařízení, ale tento úkol nebyl vyhodnocen ani splněn. Převládá názor, že v našich závodech je zastaralý strojní park a k důslednější realizaci tohoto úkolu by bylo třeba nakoupit zcela nové výrobní linky (komplexní). O otázkách vědeckotechnického rozvoje se jednalo v krátkém období několikrát, ale k podstatným změnám v této oblasti nedochází. Přijaté závěry se mnohým jeví stejné jako v roce 1983.

MěV KSS Dolný Kubín (Středoslovenský kraj) uvádí ohlasy v nichž se někteří členové strany vyjadřují v tom smyslu, že "postup přestavby a zlepšení zásobování nejsou viditelné, sliby funkcionářů centrálních orgánů jsou prázdné, jde se po vyježděných kolejích v řídicí sféře, v úřadech, ústavech, závodech i zařízeních". V okrese Liptovský Mikuláš zaujal příspěvek s. V. Biľaka. Komunisté se ztotožňují s jeho obsahem hlavně v tom, že je potřebné zaujímat stanoviska k problémům, které vzrušují široké vrstvy lidí. Objasňovat v čem jsou příčiny, že

léta kritizované nedostatky se neřeší a proč stoupá naše zadluženost. V Závodech výpočtové techniky Banská Bystrica jsou vyslovovány názory, že "některé kádry se nestačily ani stabilizovat v dosavadních funkcích a již je měníme. Například soudruh Hrivnák je za posledních 5 let již v sedmé funkci". Někteří komunisté si zároveň pokládají otázku, zda tyto kádrové změny přispějí k plnění úkolů a k odstranění nahromaděných problémů. V KÚNZ Banská Bystrica z rozhovorů mezi lidmi vyplývá, že ani od těchto kádrových opatření neočekávají žádné pozitivní změny.

Ve VCHZ Pardubice - Semtín (Východočeský kraj) se v ohlasech objevily názory, že zasedání ÚV KSČ mělo schválit směrnici, návod k zabezpečení tajných voleb na VČS a konferencích. Chybí jim jednotná metodika.

V souvislosti s projednáváním výsledků 14. zasedání ústředního výboru reagují základní organizace strany na Provození PÚV KSČ k 41. výročí Vítězného února. Například ZO KSČ JZD Dub (Severomoravský kraj) vyjadřuje podporu centrálním orgánům v jejich snaze řešit nedostatky a oznamuje, že překročí úkoly 4. roku osmé pětiletky ve všech oblastech. Závazek představuje hodnotu 1 milión Kčs. ZO KSČ Telekomunikace Olomouc soustředí úsilí na zvýšení kvality poskytovaných služeb, podstatně sníží režijní náklady. Zajistí v mimořádné kvalitě všechny úkoly modernizace provozu, včetně služeb občanům. Pracovní kolektivy ZTS Olomouc - kovárna a slévárna překročí plánované úkoly ve ztížených podmínkách. Současně požadují, aby se důrazně zamezilo chybám z minulosti, které mají nepříznivé dopady zejména do životní úrovně. Uvádějí, že "necítí zodpovědnost za chyby, kterých se nedopustili, neboť mají tvrdé normy a musí neustále dobře a kvalitně pracovat".

Od zveřejnění Provolání předsednictva ÚV KSČ k 41. výročí Vítězného února došlo na ústřední výbor do 29. června 1989 celkem 31 977 stanovisek stranických orgánů a organizací, pracovních kolektivů a společenských orgánů a organizací sdružených v Národní frontě.

Ve stranických organizacích pokračuje příprava výročních členských schůzí a konferencí KSČ, v jejímž rámci se uskutečňují besedy se členy a kandidáty strany. Ve většině krajských organizací jsou před ukončením. V Severočeském kraji jsou prováděny besedy již pouze s nemocnými, ženami na mateřské dovolené a komunisty na odloučených pracovištích, v Jihomoravském kraji se uskutečnily besedy s 90 % členů a kandidátů.

V části základních organizací se k besedám znovu vracejí v souvislosti s novými požadavky, ve vztahu ke kádrové přípravě výročních členských schůzí, ale i v důsledku zjištěných nedostatků z průběhu besed. Například ve Východočeském kraji pro nedostatečné zaměření besed k osobnímu podílu jednotlivých komunistů na práci ZO KSČ se opakují v ZO KSČ Koventa Česká Třebová, ČSAD Ústí nad Orlicí a dalších.

Poznatky ze Západočeského kraje z okresu Tachov ukazují, že besedy, respektive na nich uložené úkoly, se promítají ve svědomitějším přístupu k plnění pracovních povinností. Například na Státním statku Úlice ve snižování úhynu telat a zlepšení kvality mléka. V okrese Domažlice byly získány poznatky o tom, že nepříznivý stav ve výrobě vystavuje členy strany - především dělníky tvrdé kritice ze strany ostatních pracujících, což vede v některých případech k žádostem o zrušení členství ve straně. Besedy v tomto kraji zároveň ukázaly i na řadu komunistů, kteří neobhajují ani neprosazují politiku strany.

V současném období probíhá hodnocení besed ve výbo-
rech a na členských schůzích. Řada ZO například ve Středo-
slovenském kraji přijala usnesení provést ještě před výroční-
mi členskými schůzemi kontrolu řešení připomínek a realiza-
ce námětů vznesených na besedách. V návaznosti na besedy
je věnována pozornost kádrové přípravě VČS. Nadále je z jed-
notlivých krajů upozorňováno na neochotu jednotlivců zapojit
se do práce ve výborech ZO KSČ.

V některých ZO KSČ se začínají uskutečňovat výroční
jednání stranických skupin. Například v Severočeském kraji
v okrese Chomutov proběhla tato jednání v 57 % všech
stranických skupin. Byly hodnoceny především výsledky
besed, projednány náměty pro práci v příštím období a podíl
stranických skupin na přípravě a zabezpečení výročních
členských schůzí.

Krajské (městské) výbory strany věnují soustavnou pozornost zabezpečování úkolů státního plánu a problémům s tím souvisejících. Jsou přijímána opatření k likvidaci výpadků ve výrobě. Například ve s.p. Škoda Plzeň (Západočeský kraj) byla situace v plnění úkolů I. pololetí projednána na mimořádném aktivu předsedů ZO KSČ a DV ROH. Účastníci byli vyzváni k rozvíjení aktivity s cílem splnit úkoly letošního roku.

Středoslovenský KV KSS informuje, že skluz ve výrobě zboží v ZŤS Dubnica nad Váhom představuje od začátku roku částku 190,4 mil. Kčs. Neplnění má vliv na mzdovou situaci v podniku a negativní dopad na postoje pracujících. Ekonomický úsek podniku v současné době zpracovává konsolidační program.

Severočeský krajský výbor uvádí, že v kraji přetrvávají problémy s materiálovým krytím výroby. Je požadováno devizové krytí dodávek pozinkovaných plechů. Například Okresní podnik místního průmyslu Karlovy Vary požaduje na Agrostavu Chomutov 20-ti procentní krytí dodávek pozinkovaného plechu devizovými prostředky. Požadavek se vztahuje nejen na objednaný materiál, ale i na ten, který byl dodán v průběhu I. pololetí. Na OPMP Karlovy Vary zase požaduje devizové krytí podnik Feron, který devizy potřebuje na krytí nákladů na dovoz zinku z nesocialistických zemí. Obdobné problémy signalizuje i MEVA Roudnice nad Labem a některé podniky v okrese Jihlava (Jihomoravský kraj).

(K řešení sociálně ekonomickému oddělení)

V koncernovém podniku ZVL Kysucké Nové Mesto, okres Čadca, i v Pozemních stavbách Čadca (Středoslovenský kraj) jsou na členských schůzích ZO KSS opakovaně vznášeny připomínky k neúměrnému mzdovému zvýhodnění občanů PLR pracujících v těchto závodech. To se

odráží ve zhoršující se politické situaci a vztazích na pracovištích.

(K řešení sociálně ekonomickému oddělení)

=

V základní organizaci KSČ AZNP Mladá Boleslav - investice (Středočeský kraj) je požadována pomoc vyšších stranických orgánů při zabezpečení dodávek brusek z TOS Hostivař. V případě jejich nedodání bude v podniku ohrožena výroba v roce 1990.

(K řešení oddělení stranické práce v průmyslu, dopravě, stavebnictví a obchodě)

Jihomoravský krajský výbor strany v informaci uvádí, že v kraji je předpoklad celkového splnění úkolů státního plánu v I. pololetí 1989. Přesto však řada brněnských podniků plán neplní, což je ovlivňováno nedostatky v organizaci výroby, ale především v dodavatelskoodběratelských vztazích, které mají nepříznivý vliv na rovnoměrnost výroby a negativně ovlivňují stav zásob, například v Královopolské strojárně a Zbrojovce Brno. Upravené vlastní výkony neplní v Brně-městě 25 závodů. Například v Zetoru je plán plněn na 64,2 % a platební neschopnost dosáhla částky 1 037 mil. Kčs. Značný skluz je v Brně rovněž v bytové výstavbě (za 5 měsíců dokončeno poze 24 % bytů z ročního plánu). V okrese Vyškov se prohlubuje neplnění plánu v ČSAD Vyškov především z důvodu omezení investiční výstavby a s tím spojeného nízkého vytížení vozidel. Podniky, u nichž dochází ke snížení objemu speciální výroby, hledají náhradní výrobní programy.

Ve státním podniku Pal Magneton Kroměříž proběhla jednání se zahraničními partnery. Je kritizován pomalý a nerozhodný postup centrálních orgánů při rozhodování o zavedení výroby umělé ledviny. Současná situace vyvolává u pracovníků podniku nejistotu, zvýšil se počet výpovědí.

(K řešení oddělení stranické práce v průmyslu, dopravě, stavebnictví a obchodě)

V uvedeném kraji přetrvává kritika pozdního projednávání plánu na letošní rok. Ve státním podniku Motorpal Jihlava uvádějí, že plán rozepsalo dnes již neexistující generální ředitelství VHJ.

Jihomoravské dřevařské závody Jihlava kritizují nadměrný vývoz převodovek z Přerovských strojíren Přerov do SSSR a jejich nedostatek pro tuzemskou výrobu. Ze strany organizací působících ve stavebnictví jsou kritizovány nedostatky v zásobování cementem. Malé stavební organizace jsou navíc postiženy zákazem výdeje do 19.7.1989, což považují za diskriminační opatření.

V Západočeském kraji se prohloubil schodek v nákladce u ČSD přesto, že nároky přepravců jsou vykrývány dle jejich požadavků. V Hnědouhelných dolech a briketárnách Sokolov přetrvávají problémy v odbytu. I za této situace jsou úkoly v těžbě, výrobě briket a elektrické energie v měsíci červnu plněny.

Z okresu Cheb v témže kraji je signalizována vážná situace ve státním podniku Eska Cheb, který byl odsouzen arbitrem k zaplacení penále ve výši 100 milionů Kčs za neplnění hospodářské smlouvy s PZO Motokov. Důvodem bylo rozhodnutí příslušného ministerstva, přerušit exportní dodávky a veškerou produkci posílit vnitřní trh. Toto rozhodnutí státní podnik plně respektoval. Situace se dále řeší.

Z důvodu nedostatku odpadového papíru musela být zastavena práce na lepenkovém stroji č. 8 v Jihočeských papírnách Loučovice (Jihočeský kraj), pracující museli čerpat dovolenou. I když bylo zastavení stroje využito k opravám, situace vyvolala nepříznivou názorovou hladinu v závodě.

Příčiny jsou spatřovány v tom, že podnik byl nucen značně omezit zásoby a v neplnění uzavřených smluv ze strany Sběrných surovin (snížením ceny se omezil výkup papíru, tříděný papír je převážně vyvážen). Jihočeské papírny se spolu se Sběrnými surovinami obrátily prostřednictvím hromadných sdělovacích prostředků na občany kraje s žádostí o pomoc. K vyšší aktivitě při sběru papíru byli vyzváni především žáci škol.

Severomoravský KV KSČ upozorňuje na složitou situaci ve státním podniku Strojsvit Krnov, okres Bruntál, která vznikla po předepsání dodatkového odvodu ve výši 19,4 mil. Kčs ministerstvem průmyslu ČSR. Tím se z hlediska potřebných zdrojů vytváří v podniku složitá situace, která hraničí s nemožností financovat další činnost a vyvolává nutnost krátit příslušné fondy odměn. Přitom podnik je vysoce ziskový (z ročního zisku 120 mil. Kčs však již odvádí 110 mil. Kčs) a po jeho výrobcích - koželužských strojích - je ve světě trvale neuspokojená poptávka. Kromě určitých neoficiálních informací nejsou podniku známy úkoly k zabezpečení plného uplatnění zásad nového hospodářského mechanismu. Postup řídicího orgánu (ministerstva průmyslu ČSR) je stranickým a hospodářským vedením hodnocen jako nezměněný, tj. nadále zdlouhavý, vyhýbající se problémům. V podniku například museli ustavit pro vlastní investiční výstavbu stavební četu (30 lidí), pro které - přes všechny přísliby - nemají dořešeno z celkové částky 1,6 mil. Kčs cca 600 000 na výplatu mezd.

Podnikům v Severomoravském kraji byla předána konečná varianta plánu letošního roku, avšak s rozporem v devizovém krytí cca ve výši 20 mil. Kčs. Pozdní uvolňování deviz má za následek nedostatek surovin a tím nevyužívání stávajících kapacit.

Územní stranické orgány upozorňují na přetrvávající kritiku nedůsledné realizace záměrů přestavby hospodářského mechanismu. Středoslovenský KV KSS zaslal ÚV KSČ mimořádnou informaci o postupu řešení žádosti n.p. Spojené sklárny Lednické Rovné, okres Považská Bystrica o založení samostatného státního podniku. Přes ubezpečení, že žádost bude vyřízena kladně, rozhodla vláda ČSSR o ustavení státního podniku Tatrasklo Trnava. Individuální žádosti sklářských podniků schváleny nebyly. Rozhodnutí vlády ČSSR je pracujícími Spojených skláren hodnoceno jako zpochybňování přestavby hospodářského mechanismu, opakovaných prohlášení vedoucích stranických a státních představitelů. Informace již byla předána k řešení oddělení stranické práce v průmyslu, dopravě, stavebnictví a obchodě.

Připomínky k ustavení mamutího státního podniku Správa pošt a telekomunikací Praha (85 000 zaměstnanců) vznesli komunisté z Montážního podniku spojů, závod Ol, Praha 8 s tím, že jejich žádosti o vytvoření samostatného státního podniku přes přísliby nebylo vyhověno.

(K řešení oddělení stranické práce v průmyslu,
dopravě, stavebnictví a obchodě)

Na nespokojenost s řešením přestavby organizačních struktur v chemickém průmyslu upozorňuje MěV KSS Bratislava. Nepříznivé politické klima je v této souvislosti ve Slovnaftu i CHZJD.

(K řešení oddělení stranické práce v průmyslu,
dopravě, stavebnictví a obchodě)

Matadoru Bratislava se nepříznivě dotýká omezování vývozu produkce do socialistických států s cílem nezvyšovat naše aktivní saldo. Tento stav komplikuje situaci ve výrobě, která je orientována na základě uzavřených dlouhodobých smluv právě na vývoz do socialistických zemí.

(K řešení oddělení stranické práce v průmyslu,
dopravě, stavebnictví a obchodě)

V Závodech všeobecného strojírenství Dubnica nad Váhom (Středoslovenský kraj) pracující kriticky poukazují na skutečnost, že vláda ČSSR dosud definitivně nerozhodla o začlenění Zbrojovky Vsetín do státního podniku v rámci dosavadního uspořádání. Vyjadřují obavy, že v případě osamostatnění Zbrojovky podnik ztratí část výrobního programu v oblasti elektroniky.

V souvislosti s ustavováním státních podniků je z okresu Karlovy Vary (Západočeský kraj) signalizována nepříznivá reagence na ustavování státního podniku v Lázeňské organizaci Karlovy Vary. Na zasedání KRK KSČ při PO ČSD Plzeň bylo upozorněno, že vzrůstají obavy z dalšího vývoje u ČSD. Od 1.7.1989 bude ČSD hospodařit jako státní organizace, ale do dnešního dne není známa struktura oblastního ředitelství a jeho pravomoci.

X

V zemědělských podnicích vrcholí příprava strojů a zařízení na žňové práce. V letošním roce se předpokládá jejich včasější zahájení. Jako první započal sklízet ozimý ječmen Státní statek Hubice v okrese Dunajská Streda.

Jihomoravský KV KSČ upozorňuje, že hospodářské výsledky zemědělských podniků jsou od počátku roku ve srovnání se stejným obdobím roku 1988 horší. Z okresu Uherské Hradiště je kritizováno nedostatečné zásobování náhradními díly ze strany Agrozetu, zejména na samosběrací vozy. Nedostatek náhradních dílů se projevuje i na žňovou techniku. Například v okrese Prostějov je z tohoto důvodu opravenost strojů zabezpečena pouze na 68 %. Z okresů Uherské Hradiště, Kroměříž, Prostějov a Hodonín je nadále kritizován nedostatek chemických ochranných přípravků, vyslovována nespokojenost se zabezpečením jaderných krmiv, kdy uvolněné zdroje z Centrálního fondu krmiv nepříznivě ovlivňují ekonomiku podniku. Způsobují to náklady na

zápůjčky ve výši 250,- Kčs na 1 tunu zvýšené ještě o rozdíl ve výši 550,- Kčs za tunu za uvolnění potravinářské pšenice, které jsou předávány ke krmným účelům. V kraji toto zvýšení nákladů činí 60 mil. Kčs. Odbor MZVŽ v Brně podal MZVŽ ČSR námět k řešení této situace. Diskutována je i otázka výše zemědělské daně u pozemků, které nelze obhospodařovat velkovýrobní technologií a jsou nabídnuty k využití společenským organizacím Národní fronty. V některých zemědělských závodech kraje zaznívá kritika na menší odbyt rané zeleniny a brambor. Například v JZD Bobrová v okrese Žďár nad Sázavou byl kritizován dovoz raných brambor ze zahraničí a o produkci zemědělských podniků nemá n.p. Zelenina zájem. V okrese Znojmo je signalizován přebytek raného zelí. Situace je řešena rozložením sklizně a jeho výkupu ze strany Zeleniny za nižší ceny. Zemědělské podniky tuto nabídku přijaly. V Jihomoravském kraji nadále trvají obavy u podniků konzervářského průmyslu o ztráty produkce v důsledku nedostatku obalů. Například Fruta Znojmo potřebuje dodávky plechovek pro zpracování hrášku ze s.p. Strojbal Hradec Králové do 15.7.1989, jinak bude zpracování sklizně vážně ohroženo.

V zemědělských podnicích Jihočeského kraje přetrvává negativní reagence na rozhodnutí vlády ČSSR, ve kterém se zakazuje zahajování nových investičních akcí. Podle názoru zemědělců není v souladu s platnými pravidly hospodářského mechanismu. Zemědělským podnikům vzniká škoda penalizací za neodebírání materiálu, nedodržení hospodářských smluv apod. Například v okrese České Budějovice nebude zahájeno celkem 13 plánovaných staveb, což se promítne do snížení výkonu a následně snížení zisku ve výši 9 mil. Kčs. Ze strany hygienických a dalších orgánů hrozí postihy za nedodržení termínu již dříve zjištěných závad, například u neopravených hnojišť, ale i na rekonstrukcích čerpacích stanic PHM v JZD Dynín a Zvíkov, kde hrozí ekologická havarie. V tomto kraji se projevuje značná nedůvěra k označování chemických hromadných pro-

středků jejich výrobcem. Záměna označení způsobila značné škody JZD Planá u Českých Budějovic na kultuře jahod a JZD Roudné na porostu ovsa.

V Západočeském kraji se v zemědělských podnicích projevuje tendence snižovat náklady zemědělské výroby omezením nákupu nové techniky. Například Agrokombináty Cheb, Sokolov, Tachov a Karlovy Vary snižují objednávky cca na polovinu požadavku roku 1988. V Jihočeském kraji se začínají objevovat potíže v zásobování obyvatelstva nealkoholickými nápoji. Příčina spočívá v nedostatku lahví. Jejich dodávky se v letošním roce výrazně snížily. Obdobné problémy mají i pivovary. Obecně je kritizováno, že řada typů lahví není vratných. Ve Východočeském kraji zemědělci upozorňují na zhoršující se situaci v zásobování náhradními díly pro zemědělskou techniku, ale i dalším opravárenským materiálem. V tomto a Jihočeském kraji se diskutuje také o následcích zvýšení ceny nafty do hospodaření JZD.

Stranické orgány a spotřebitelská veřejnost hodnotí zásobování vnitřního trhu základními druhy potravin jako stabilizované, bez vážnějších nedostatků. V Praze, Jihomoravském, Západoslovenském, Středoslovenském a dalších krajích přetrvává kritika neúplného sortimentu masa, masných a mléčných výrobků, mražených polotovarů, ryb a filé. Na trhu rovněž chybí kečupy, těstoviny, minerální vody a nealkoholické nápoje. Spotřebitelé ve Středoslovenském kraji opětovně kritizují přístupy státních podniků, které ve snaze dosahovat vyšších zisků omezují výrobu požadovaných levnějších druhů potravin. Například Drubežářské závody Zvolen dodávaly porcovanou drubež za vyšší ceny. Západoslovenský KV KSS upozorňuje, že v jižních oblastech kraje situaci v zásobování nepříznivě ovlivňuje skupování potravin turisty z MLR. Komunisté 9. ZO KSČ Filmového studia Barrandov vyjadřují nespokojenost s dovozem lízátek pro děti z Austrálie. Dotazují se, proč se uvedené zboží dováží za devizy. V ZO KSČ OÚNZ Praha 6 je opakovaně kritizována malá informovanost o kvalitě a nezávadnosti potravin. Jde údajně například o nevhodnost konzumování raných brambor malými dětmi z důvodu vysokého obsahu dusičnanů. Předmětem kritiky občanů zůstává vysoká cena ovoce a zeleniny (rajčata, okurky, papriky, brambory). Mimo jiné na tento stav upozorňuje CZV KSČ Správa dráhy Plzeň (Západočeský kraj).

U spotřebního a průmyslového zboží přetrvává nedostatek výrobků denní a dlouhodobé spotřeby (drogistické, elektrotechnické, elektronické apod.). V okrese Strakonice (Jihočeský kraj) jsou občany zpochybňovány sliby předsedy vlády ČSSR (14. společná schůze sněmoven FS) o vyřešení problémů vnitřního trhu do konce roku 1990.

Spotřebitelskou veřejností je opětovně poukazováno na prohlubující se nedostatek levnějších druhů textilního zboží a obuvi. S uplatňováním nového hospodářského mechanismu mezi občany sílí obavy z růstu cen zboží. Jsou názory, že podniky budou vyrábět pouze efektivní výrobky za vysoké ceny s maximálními zisky. V Okresním průmyslovém podniku Znojmo (Jiho-

moravský kraj) zaznívá kritika na přestavbu velkoobchodních cen. Jejich neúměrné zvýšení způsobí, že výrobky žádané spotřebiteli budou pro obchodní organizace nezajímavé. Uvádí, že se to již projevilo například u filtrů pro čištění vody v bazénu Jadran 4, když původní velkoobchodní cena byla 13 290 Kčs a maloobchodní 7 000 Kčs. V současnosti velkoobchodní cena je 4 790 Kčs a maloobchodní zůstala.

Na Provolání PÚV KSČ k 41. výročí Vítězného února a na výzvu výrobních organizací Jihomoravského kraje reagovalo více než 30 podniků s tím, že zajistí zvýšení dodávek pro vnitřní trh. Například státní podnik Svit Gottwaldov se zavázal vyrobit nad plán 250 000 párů obuvi (především textilní a dětské) a 250 000 kusů punčochového zboží pro tržní fondy. Pracující Závodů Gustava Klimenta Třebíč zpevnili celopodnikový socialistický závazek s tím, že v tomto roce dodají do obchodní sítě navíc 300 000 párů ponožek, z toho 200 000 pro cvičence Československé spartakiády 1990.

Nepříznivá situace přetrvává u stavebního materiálu. Doposud přijatá opatření nepřinášejí žádoucí zlepšení, což způsobuje negativní reakce občanů. Stav kritizují i komunisté na zasedáních stranických orgánů a členských schůzích. Například na zasedání MěV KSČ Náchod (Východočeský kraj) předseda národního výboru upozornil, že nedostatek stavebního materiálu značně ovlivňuje dokončování výstavby plánovaných akcí, některé musely být pozastaveny. Komunisté ZO KSČ Silnice Písek (Jihočeský kraj) na členské schůzi poukazovali, že rozhodnutí ministerstva stavebnictví o dodávkách cementu pro malé stavebnictví bude pozastaveno do 16. 6. 1989, případně až do odvolání. Na členské schůzi ZO KSS Jednota, spotřební družstvo Turčianské Teplice (Středoslovenský kraj) bylo upozorněno, že opatření vlády o poskytování příspěvků na individuální bytovou výstavbu není materiálně zabezpečeno a za dané situace, při nedostatku různých druhů stavebního materiálu, uvedená organizace není schopna uspokojovat spotřebitelskou poptávku.

Předmětem kritiky je trvalý nedostatek náhradních dílů pro osobní automobily. Základní organizace KSČ Autodružstvo Praha 3 v této souvislosti poukazuje, že uvedený problém se projevuje v nižší kvalitě poskytovaných služeb. Obdobné připomínky zazněly i v ZO KSČ Mototechna Praha 3, kde je kritizován i nedostatek osobních automobilů, což se odráží v plnění hospodářských úkolů. V Severočeském kraji je poukazováno na nedůstojný způsob prodeje malých motocyklů značky Simson. Před prodejnou Mototechny v Ústí nad Labem již 14 dnů setrvává cca 40 lidí, kteří zde i nocují, a čekají na jejich dodávku. Nikdo jim není schopen říci, kdy bude dodána další zásilka těchto motocyklů. Uvedený stav byl publikován i v krajském deníku Průboj (22. 6. 1989).

Česká státní spořitelna České Budějovice (Jihočeský kraj) signalizuje zvýšené výběry vkladů obyvatel. Je to dáváno do souvislosti se slovy s. Adamce na 14. společné schůzi sněmoven FS o potřebě přehodnocení finanční a cenové politiky. Jihočeský KV KSČ upozorňuje, že zvýšení cen nafty (vysvětlení publikováno v Rudém právu), není občany dobře pochopeno. Tato otázka se dotýká nejen podniků, ale i uživatelů starších bytů, které jsou vytápěny naftovými kamny.

Názorovou hladinu obyvatelstva negativně ovlivňuje nepříznivá situace v zajišťování léků a zdravotnických potřeb. Ve většině krajů je poukazováno, že stav v této oblasti je v letošním roce podstatně horší než v minulých letech. Krajský ústav národního zdraví v Ústí nad Labem (Severočeský kraj) upozorňuje, že u některých druhů léků je zásoba pouze na 14 dnů. Značný problém je i u gumových rukavic potřebných k operacím. Přes jednání s výrobcí se stav doposud nezměnil. Problémy s léky se zabývalo předsednictvo východočeského KV KSČ a konstatovalo, že nejkritičtější stav je u léčiv pro srdeční a cévní onemocnění. Chybí 12 druhů nezbytně nutných léků (Nitromack, Retard Spofa, Trimepranol, Betaloc, Tachmalcor, Corinfar, Cordafen,

Amicloton, Amiclaran, Agapurin, Carditon, Katen, Nitred). Obdobně je tomu i u dalších skupin léků, zejména atidiabetin, antiepileptik, citostatik. Výchoďočekský KNV uvádí, že podle dopisu ministra zdravotnictví a sociálních věcí ČSR nelze v této oblasti očekávat zlepšení. Okresní výbor KSČ Hodonín (Jihomoravský kraj) uvádí, že v přihlášce za člena KSČ soudruha Kavky je uvedeno, že se jako báňský záchranář zúčastnil likvidace požáru skladu chemických hnojiv, přičemž utrpěl pracovní úraz (toxické poškození jater). V současné době je v invalidním důchodu a má značné problémy se získáním potřebného léku (Essentiale Forte). I přes tuto trpkou zkušenost se rozhodl stát členem strany. Na problémy se zajišťováním léků upozorňují i MěV KSČ Praha, jihomoravský KV KSČ a východoslovenský KV KSS.

(K řešení sociálně ekonomickému oddělení a oddělení stranické práce v průmyslu, dopravě, stavebnictví a obchodě)

Okresní výbor KSČ Praha 10 signalizuje, že mezi pracujícími se diskutuje o možnosti založení devizových kont bez kontroly získání západních valut. Jsou názory, že může dojít k podpoře veksláctví a k vzestupu cen západní měny na černém trhu. Komunisté v okrese Jihlava (Jihomoravský kraj) požadují podrobnější informaci o možnosti založení devizových kont.

V Praze, Jihočeském a Jihomoravském kraji byly ojediněle zaznamenány fámy, že od 1. 7. 1989 údajně dojde ke zdražení potravin, průmyslového zboží, nafty, benzinu a nájemného.

Z informací jednotlivých krajských výborů strany vyplývá, že události v některých socialistických zemích nepříznivě působí na vědomí lidí a ovlivňují tak názorovou hladinu. Pozorně je sledován celkový vývoj v socialistických státech, zejména v PLR, MLR a SSSR. Stále ve větší míře se objevují obavy z jejich dalšího vývoje. Například ve většině okresů Západočeského kraje je vyjadřován názor, že jde o ústup od vedoucí úlohy strany. S obavami jsou sledovány národnostní problémy v SSSR a jejich vyústění v konflikty se ztrátami na životech. V Praze vyvolává znepokojení množství nezodpovězených otázek, například jak bude vývoj v PLR a MLR pokračovat, jaká bude další spolupráce ČSSR s těmito zeměmi a zda se ještě jedná o socialismus apod. V Severomoravském kraji hodnotí komunisté poslední události v PLR a MLR jako otevřený útok na základy socialismu.

V Severočeském kraji jsou v souvislosti s vítězstvím Solidarity ve volbách v PLR vyslovovány dotazy, proč KSČ a marxisticko-leninské strany v ostatních socialistických zemích v duchu proletářského internacionalismu nepomohly materiálně, ale i dalšími prostředky v předvolební kampani PSDS.

Ve Východočeském kraji požadují komunisté, zejména starší, trvale hodnotit vývoj v PSDS a MSDS důsledně z marxisticko-leninských pozic. Ozývají se připomínky k přílišnému zdůrazňování vnitřních specifických podmínek.

Z členských otázek se diskutuje zejména o přijímání kandidátů ve věku 45 - 55 let a bývalých členů strany. Jsou vyjadřovány obavy z přehodnocování krizových let. Funkcionáři některých ZO KSČ, například ČKD, Metaz Hradec Králové (Východočeský kraj) se ihned na OV KSČ zajímali o možnost znovupřijetí některých bývalých členů.

Na politickou situaci a názorovou hladinu v jižních okresech Západoslovenského kraje má určitý vliv vysílání maďarské televize, které je sledováno většinou obyvatelstva. Reagence je odvislá od jejich životních zkušeností. Pohřeb I. Nagyje je převážnou většinou z nich považován za rozněcování vášní, s postupem a politikou tamější vlády se nesouhlasí. Obyvatelstvo se vyjadřuje i v tom smyslu, že je přestává zajímat, co se v MLR děje. Občané maďarské národnosti mají obavy z uplatňování územních požadavků vůči Slovensku, protože tyto nároky zaznívají v televizních přenosech z Maďarska z různých shromáždění. Kritizovány jsou jejich štvavé praktiky, které nemají nic společného s novinářskou etikou. Převládá názor, že je třeba, aby vedení naší strany a státu zaujímalo stanoviska k problémům a událostem, které se odehrávají v ostatních socialistických zemích, včas je publikovalo a sjednocovalo názory. V souladu s tím by se k těmto otázkám měla vyjadřovat i teoretická fronta.

Veřejností v Severočeském kraji je odsuzováno vystoupení redaktora Mladého světa na tiskové konferenci s. Gorbačova v NSR. Kritika je i na obsah časopisu Mladý svět, ale i dalších, které uveřejňují příliš mnoho kritických článků, bez konkrétní znalosti jednotlivých jevů. Otevírají problémy bez stanovisek a závěrů k jejich řešení, což především mezi mladými lidmi vyvolává pesimistické nálady. Pod vlivem ekologické propagandy, zejména v Mladém světě a Mladé frontě, se přes 40 studentů Pedagogické fakulty v Ústí nad Labem rezolucí přihlásilo k veřejné diskusi o výstavbě vysílače na Pálavských vrších, kterou adresovali ministru vnitra a životního prostředí. Rezoluce formálně připomíná materiály propagované nelegálními strukturami, počínaje oslovením "pane ministře" apod.

Informace z okresu Písek (Jihočeský kraj) upozorňuje, že při ovlivňování myšlení mladých lidí je stále více zneužíváno jejich poctivého úsilí v oblasti ekologie - zlepšování životního prostředí. Mezi mládeží se rozšiřují názory

o nutnosti zastavení výstavby jaderných elektráren, likvidace elektráren znečišťujících ovzduší apod.

Okresní výbor KSČ Olomouc (Severomoravský kraj) v informaci uvádí názory pracujících, komunistů i bezpartijních z Uničovských strojíren a Sigmy Lutín reagujících na Zprávu o vývoji národního hospodářství a současných úkolech přednesenou s. Adamcem. Poukazují, že kritická vyjádření a sliby často slyšeli již od těch, kteří právě seděli na společné schůzi sněmoven FS. Současný nedobrá stav ekonomiky spojují například s činností soudruhů Husáka, Štrougala, Indry, Bílaka a konstatují, že nyní přijímají úkoly do roku 2000, ze kterých zřejmě účty skládat nebudou. Komunisté a funkcionáři MěV KSČ Olomouc a CZV KSČ ZTS Olomouc zastávají názor, že centrální orgány sice správně hodnotí současný stav ekonomiky, ale nesprávně analyzují situaci mezi prostými lidmi. Ti již nechtějí poslouchat sliby a požadují odpovědnější přístup centrálních orgánů v kádrové politice. Kritizují kádrovou politiku, "kdy ministři chodí ze dveří do dveří, nikdo jejich práci objektivně nezhodnotí, takže to vypadá, jakoby současnou krizi zavinili řadoví komunisté, kteří denně musí chodit za někoho s kůží na trh". Obdobné názory zazněly z Papíren a celulózek Litovel, kde současný přístup hodnotí jako zoufalé pokusy stejných funkcionářů něco napravit. Kritizují, že veřejnost nebyla informována o smyslu kádrových přesunů.

K výkladu ministra financí ČSSR s. J. Stejskala převažovalo konstatování, že tato situace je dávno známa a navozuje spíše pesimismus, že se v krátké době něco změní ve prospěch široké veřejnosti.

Městský výbor KSS Bratislava uvádí, že v ohlasech na vystoupení s. Adamce převládá názor, že tak jak je kriticky a otevřeně poukazováno na nedostatky, mělo by se ukázat i na konkrétní osoby zodpovědné za stav v ekonomice.

Na základě informace s. J. Fojtíka, tajemníka ústředního výboru KSČ jsou funkcionáři KSČ na všech stupních stranické výstavby seznamováni s obsahem výzvy "Několik vět" a přijímána opatření k eliminaci vlivu nelegálních skupin na občany naší republiky i k zamezení pokusů o vyvolání politického nátlaku na vedení strany a státu.

V prvních ohlasech z aktivu funkcionářů (68), konaného dne 27. 6. 1989 na OV KSČ Frýdek-Místek (Severomoravský kraj) je vyslovována jednoznačná podpora politice strany v boji proti nepřátelským silám a odsuzována výzva "Několik vět". Je charakterizována jako protiakce vůči Provolání PÚV KSČ k 41. výročí Vítězného února.

Spolu s tím však zazněly požadavky na zpřísnění postupu vůči iniciátorům takovýchto akcí i tvrdších trestů (viz Havel). V souvislosti s tím se připomíná, že "jmenovaný dal po propuštění všechny ohlasy k dispozici západním sdělovacím prostředkům, přičemž sliboval, že bude "hodný". Nyní zde výsledek máme".

Účastníci aktivu upozorňovali také na to, že "jednota strany je narušená. Komunisté i ostatní nadávají a to není dobré. Je potřebné udělat pořádek ve vlastních řadách. To co se děje je naše vina. Funkcionáři, kteří byli uvolněni z vlády, dělají velvyslance, místo toho, aby byli potrestáni. Lidé nám přestávají věřit. V Čs. televizi a rozhlase hovoří samí hospodářsko-techničtí pracovníci, inteligence a na dělnickou třídu se zapomíná".

Jednotlivá upozornění a názory

Obvodní výbor KSČ Praha 5 v informaci uvádí, že většina stranických organizací zakotvila svá stanoviska k Provolání PÚV KSČ k 41. výročí Vítězného února v zápisech z členských schůzí. Stanoviska nezaujaly pouze ZO KSČ Realistické divadlo Zdeňka Nejedlého a 5. ZO KSČ Filmové studio Barrandov. Ostatní organizace vyjádřily plnou podporu politice strany, linii přestavby a demokratizace, odmítly tendence nelegálních skupin narušovat tento proces. Negativní stanovisko k Provolání PÚV KSČ zaujala členská schůze 6. ZO KSČ Filmového studia Barrandov. Situace v ZO KSČ Realistického divadla Zdeňka Nejedlého je průběžně řešena metodickou pomocí OV KSČ. Na nepříznivou situaci v 5. a 6. ZO KSČ Filmového studia Barrandov upozornilo ideologické oddělení OV KSČ Praha 5 dopisem oddělení školství, vědy a kultury ÚV KSČ vzhledem k tomu, že uvedené organizace jsou jím přímo řízeny.

Na členské schůzi 8. ZO KSČ ČKD Kutná Hora (Středočeský kraj) bylo v diskusi upozorňováno, že se "těžko obhazuje politika strany, ekonomická situace je špatná, lidé nevěří v přestavbu a považují ji za nereálnou. Straničtí představitelé chodí málo mezi lidmi a neznají situaci". Dotazy byly pokládány k tomu, proč lidé v pokročilém věku jsou ještě zařazováni do výkonných funkcí.

Na POV KSČ v Teplicích (Severočeský kraj) bylo při hodnocení politické situace upozorňováno, že není přijímáno stanovisko centrálních orgánů k vyznačení hrobů německých vojáků v naší republice. Rovněž na zasedání SV KSČ při Provozním oddílu ČSD Plzeň a na CZV KSČ Lokomotivní depo Plzeň (Západočeský kraj) byl vyjádřen nesouhlas s tímto rozhodnutím. Poznatky z členské schůze ZO KSČ Lokomotivní depo č. 2 ukazují, že na ně bylo již ve dvou případech reagováno žádostí o zrušení členství v KSČ. Jedná se o dlouholeté členy strany, otec jednoho z nich byl umučen v koncentračním táboře. Ze stanoviska CZV KSČ Lokomotivního depa Plzeň vyplývá, že

opatření čs. úřadů vyvolalo značnou nevoli. Zvláště negativní reagence na umisťování desek padlým německým vojákům je u lidí, kteří události druhé světové války zažili, případně v ní ztratili své blízké a příbuzné. Ve stanovisku je vyjadřován názor, že opatření je unáhlené, nepromyšlené, přijaté bez ohledu na názor veřejnosti. Odezva se přenáší i do politické oblasti a je vyjadřován zásadní nesouhlas.

Jihomoravský KV KSČ v informaci uvádí, že i přes relativní pokles aktivity nelegálních struktur je stále patrné jejich působení. V kraji se dále šíří dopisy s dotazníky tzv. nezávislé skupiny zabývající se průzkumem veřejného mínění s žádostí o vyplnění dotazníku a jeho odeslání Federálnímu shromáždění, Velvyslanectví USA, rozmnožení 20 x a odeslání dalším adresátům. Otázky se týkají zpochybňování vedoucí úlohy strany, schopnosti vedoucích představitelů, existence Lidových milicí apod.

Dne 22. 6. 1989 se v České Skalici (Východočeský kraj) vyskytlo 8 letáků s výzvou k občanům, aby nebyli souzeni signatáři Charty 77 Stárek a Vojtková za podíl na protisocialistických akcích. V sobotu 24. 6. tr. uspořádal ČÚV SSM a ZO SSM KRNP za účasti zástupců Krkonošských hotelů a pracovníků Projektového ústavu z Liberce, řešících úkol výstavby nové lanovky na Sněžku, besedu k otázkám ekologie. Při výstupu této skupiny na uvedenou horu se k ní připojila občanka Fajtlová s dalšími asi 20 lidmi, označenými zelenou čelenkou, kteří kladli jednostranně zaměřené dotazy ve snaze ovlivnit průběh akce tak, aby vyzněla na podporu odstoupení od výstavby lanovky.

Dne 22. 6. v 11.15 hodin došel na OS ZNB, oddělení VB ve Spišské Nové Vsi (Východoslovenský kraj) anonymní dopis s následujícím zněním : "Místní národní výbor vybouchne 22. 6. 1989. Smrt komunistům. Podpis M. J. (B, A, D)". Ukázalo se, že to byla provokace. Dne 24. 6. 1989 po obědě došlo před restaurací na náměstí ve Spišské Nové Vsi k provokativnímu vystoupení dvou vysokoškoláků z Bratislavy.

Informace o činnosti opozičních struktur v období
květen - červen 1989

/Zpracovalo oddělení propagandy ÚV KSČ/

Podpisové aktivity opozičních skupin v rozsahu založeném v počátečním období tohoto roku byly mimo jiné oblasti rozvíjeny v květnu a červnu zejména ve vztahu k otázkám životního prostředí. Podpisové akce se soustřeďovaly zejména kolem probíhajících, případně připravovaných investičních akcí. Pozornost byla zaměřena především na tři akce.

Z hlediska aktuálnosti i množství shromážděných podpisů je to především soustava vodních děl Gabčíkovo - Nagymaros. Podpisová aktivita se orientovala na podporu požadavku bratislavských ochránců přírody, aby byl podunajský ekosystém vyhlášen "Trilaterálním národním parkem Podunají" a vyjadřuje podporu rozhodnutí maďarské vlády pozastavit stavební práce na části Nagymaros.

V dopise datovaném v Pardubicích 21.5. 1989 a Kyjově 19.5. 1989, adresovaném Ladislavu Adamcovi, předsedovi vlády ČSSR, se Pavel Křivka a Petr Kozánek odvolávají na jeho iniciativu a prohlášení ve věci ochrany přírody a životního prostředí a poukazují na některé skutečnosti investiční výstavby v ČSSR. Tento dopis a celá podpisová aktivita však v podstatě vyjadřují požadavek na revizi rozhodnutí o výstavbě Gabčíkova. Dopis žádá, aby ti, kdo "celý projekt bez patřičného uvážení vytvořili a schválili" uhradili škody, které naší společnosti v souvislosti s revizí výstavby projektu vzniknou". Autoři dopisu se odvolávají na podporu a názor 4 500 občanů, kteří se pod petici podepsali.

Text dopisu a jednotlivé údaje o podpisové aktivitě byly současně zaslány na vědomí některým zahraničním tiskovým agenturám i rozhlasové stanici Svobodná Evropa, která tento text i údaje odvysílala.

Další investiční akcí, která se stala předmětem podpisových aktivit z ekologického hlediska, je výstavba jaderné elektrárny Temelín. Stejně tak jako Gabčíkovo - Nagymaros se i

Temelín stal předmětem zvýšeného zájmu zahraničních rozhlasových stanic působících do ČSSR, zvláště SE a HA. Dne 28.5. 1989 byla vládě ČSSR zaslána petice, která požaduje zveřejnění informací o stavu čs. jaderné energetiky a jejích perspektívách. Petice současně požaduje otevření věcné diskuse o československé účasti v jaderném energetickém programu, ke které by byly přizvány přední vědecké kapacity s tím, aby s výsledky a závěry této diskuse byla seznámena široká československá veřejnost.

Účelově je v petici formulován pasus o "eventuálním vystoupení z jaderného programu". Zřetelně je patrný úmysl manipulace s případnými dalšími podpisy ve prospěch onoho eventuálního vystoupení. Tato eventualita je dále v petici podpořena požadavkem na rozvinutí diskuse k aspektům výroby elektrické energie jinými zařízeními než jadernými.

Požadavky petice vyúsťují v návrh podmínit další výstavbu jaderných elektráren Temelín a Mochovce výsledky "veřejně probíhající diskuse". Petice má i mezinárodní aspekt. Spočívá ve formulaci žádosti vůči rakouské Národní radě, aby zmocnila rakouskou vládu ke vznesení požadavků na vládu ČSSR ve věci jaderné energetiky ČSSR v intencích návrhů a požadavků obsažených v petici a k některým dalším krokům jako např. k poskytnutí půjček na realizaci úsporných a alternativních energetických opatření v ČSSR, financování studií, které byly ve věci Temelína nabídnuty rakouským Ekologickým ústavem, a v neposlední řadě i k nabídce na účasti "nezávislých kritických vědců" v diskusi o jaderné energetice v ČSSR.

Petice je signována některými rakouskými občany zapojenými v ekologických iniciativách v Rakousku a exponenty opozičních skupin v ČSSR - mluvčími Charty 77, aktivisty Nezávislého mírového sdružení, Hnutí za občanskou svobodu, Klubu právní podpory a zástupci některých neformálních ekologických iniciativ - Ekologická společnost a Ekologický bulletin. Petice je adresována rakouské spolkové vládě, spolkovému kancléři, rakouské Národní radě, prezidentu Pöldrovi a vládě ČSSR.

Třetí akcí je plánovaná exploatace naleziště zlata v Mokrsku ve středním Povltaví. Dne 15.5. 1989 vydala Charta 77

dokument, který je věnován zamýšlenému uzavření dohody s australskou firmou o využití ložiska zlata v Mokrsku. Jako motiv vydání tohoto dokumentu jsou uvedeny obavy o životní prostředí a ekologickou situaci v této lokalitě vzhledem k plánované technologii těžby - dynamické kyanidové loužení. Dokument je adresován vládě, aby byla veřejnost informována zejména o riziku, s kterým je technologie těžby spojena.

Obsah těchto aktivit není novým jevem v činnosti opozičních skupin. Ekologické otázky spojené s investiční výstavbou byly již dříve předmětem jejich zájmu, zejména Charty 77. Novým prvkem je značná frekvence a intenzita, která je těmto otázkám v souvislosti s uvedenými akcemi věnována. Aby byly tyto investiční stavby zneváženy, jsou označovány za pozůstatek stalinsko-brežněvovské gigantomanie, a to zejména Svobodnou Evropou a Hlasem Ameriky. Záměr těchto aktivit je zřejmý - manipulace s veřejným míněním, diskreditace stavebních děl se zahraniční účastí (Rakousko, MLR), destabilizace ekonomické situace, zejména v energetické základně.

Dne 13.5. 1989 vydala Charta 77 dokument formulovaný v podobě dopisu generálnímu tajemníkovi ÚV KSČ. Charta 77 v něm vyslovuje své negativní stanovisko k návštěvě rumunského prezidenta Caučeska v ČSSR a vznáší požadavek, aby generální tajemník ÚV KSČ zaujal kategorické a veřejné stanovisko k rumunskému vedení a jeho politice ve věci lidských práv.

Vedle těchto případů jsou další příležitosti k vyjádření názorů a postojů i významné politické události. Charta 77 reagovala na Výzvu Varšavské smlouvy zemím NATO k rozpuštění obou vojenskopolitických svazků ze dne 22.5. 1989. Svoje prohlášení vydala také u příležitosti zasedání Severoatlantického paktu dne 29.4., které bylo určeno jeho účastníkům. Obsahem prohlášení je zejména glorifikace Severoatlantického paktu a významu, "který měla v poválečné době Atlantická smlouva pro bezpečnost" kapitalistických zemí "a pro zastavení stalinské expanze". Prohlášení současně vyjadřuje jakoby pozitivní názor Charty 77 na možné rozpuštění obou vojenskopolitických organizací. Říká se v něm. "I proto žádáme odchod sovětských

vojsk z území Československa a podporujeme návrhy na rozpuštění neprve vojenské složky a pak i zrušení Varšavské smlouvy. Je to ovšem politicky reálné jen v případě, že budou rozpuštěny oba vojenskopolitické bloky." Pozitivnost názoru Charty je však jen zdánlivá, neboť o rozpuštění hovoří výslovně jen ve vztahu k Varšavské smlouvě, zatímco od Severoatlantického paktu požaduje jen příslib vůle jednat o rozpuštění obou bloků do roku 2000.

Hnutí za občanskou svobodu zorganizovalo dne 1.6. 1989 koordinační poradu k otázkám dalšího postupu a k otázkám připravovaných změn v ústavě. Koordinační porady se zúčastnili pražští aktivisté a exponenti skupin zastoupených v HOS. Jednání bylo po padesáti minutách rozpuštěno zákrokem bezpečnosti pro jeho nezákonnost.

Dne 9.6. 1989 byla aktivisty Nezávislého mírového sdružení a Mírového klubu Johna Lennona adresována velvyslanectví Čínské lidové republiky protestní petice v souvislosti s obnovením klidu a pořádku v Pekingu. Obsah petice charakterizuje postup státních orgánů jako brutální zákrok, při němž byly proti demonstrantům nasazeny tanky, obrněné transportéry a použity střelné zbraně. Stanovisko aktivistů těchto skupin je poplatné jedné z programových tezí Nezávislého mírového sdružení, podle níž je mírové soužití států se svými občany nutným předpokladem míru mezinárodního. V závěru petice je formulován požadavek na odstoupení všech stranických a vládních činitelů ČLR, kteří jsou za "akt nesmyslného násilí odpovědní".

Aktivisté některých opozičních skupin zorganizovali tzv. týden solidarity "na počest památky" čínských studentů. Akce se uskutečnila v týdnu od 5.6. 1989 na Karlově mostě a spočívala v zapálení svící, položení květin, přečtení žalmu z bible a v rozvinutí velkého flóru s nápisem Čína. V dalších dnech byly květiny rovněž kladeny u velvyslanectví ČLR.

Sedm opozičních skupin, Čs. helsinský výbor, Hnutí za občanskou svobodu, Charta 77, Demokratická iniciativa, Nezávislé mírové sdružení, České děti a Mírový klub Johna Lennona připravovalo na den 15.6. 1989 veřejné shromáždění při příležitosti zasedání konference o lidské dimenzi v Paříži. Vzhledem

k tomu, že shromáždění nebylo povoleno, zorganizovaly tyto skupiny dne 19. 6. 1989 v odpoledních hodinách na pěší zóně v Praze jako náhradní i jako protestní akci tzv. "corso". Akce se zúčastnili exponenti, aktivisté a příznivci opozičních skupin.

14. června zveřejnila Svobodná Evropa základní prohlášení "Křesťanské unie lidských práv" z 1. 6. 1989. Toto prohlášení signovali Radomír Malý, Tomáš Kopřiva a Karel Coudal. Podle tohoto prohlášení si Křesťanská unie lidských práv /KULT/ neklade za cíl činnost, jakou rozvíjejí opoziční skupiny typu CH 77, ale jejím záměrem je "vyvolat především mezi křesťany tlak zdola, aby do povědomí věřících občanů proniklo v masovém měřítku poznání, že ideály CH 77 a dalších hnutí jsou svou povahou evangelními hodnotami..". Podle dalších informací obsažených v základním prohlášení KULT lze usoudit, že toto seskupení má napomáhat zapojování věřících do aktivit ostatních opozičních skupin.

Dne 17. 6. 1989 se sešel výbor Klubu Obroda. Při přípravě jeho jednání byla rozeslána na některé stranické organizace pražských závodů a podniků pozvánka k účasti a byla jim nabídnuta možnost vystoupit v diskusi a využít hlasu poradního. Současně s pozvánkou bylo rozesláno deset bodů stanoviska vedení Klubu Obroda k závěrům jednání se zástupci ÚV KSČ a k některým otázkám procesu přestavby v ČSSR.

Opoziční skupiny pokračují ve svém úsilí o systematické působení na veřejné mínění. Využívají k tomu každé příležitosti, ať již vnitropolitického či mezinárodního charakteru. Spolu s organizováním akcí na veřejnosti usilují opoziční skupiny soustavně o to, aby se staly součástí každodenního života naší společnosti a přešly do vědomí lidí a veřejného mínění jako nezávislá politická síla, která má vlastní programy, postoje a cíle.

Vzhledem k těmto skutečnostem se jako nezbytně nutné pro rozvoj stranické práce a úspěšný postup proti působení opozičních skupin ukazuje získávat soustavně poznatky o vývoji politické situace v rámci působnosti jednotlivých základních organizací strany. Znalost názorové hladiny pracujících je nezbytnou podmínkou pro včasné argumentační vybavení členské základny ve vztahu ke specifickým jednotlivých pracovišť. Problematika úspěšného postupu proti opozičním skupinám a jejich negativnímu působení na vědomí pracujících není jen záležitostí centrálních orgánů. K ofenzívnímu postupu proti těmto skupinám a jejich exponentům musí především stranické organizace sjednocovat všechny členy strany, funkcionáře státních, hospodářských a společenských orgánů a organizací a všechny poctivě smýšlející občany vůbec. Právě negativní dopady působení opozičních skupin do veřejného mínění vyžaduje v současnosti dosáhnout většího sepětí stranických organizací s pracujícími i ostatními občany, zejména mládeží, a to jak na pracovištích, tak i v místech bydliště. V tomto směru je nutné dosáhnout účinnějšího rozvoje masové politické práce, opírajícího se o systematické vysvětlování zásad prohlubování socialistické demokracie. Nezbytnou součástí tohoto procesu se musí stát každodenní zápas o realizaci úkolů hospodářské politiky strany i osobní příklad každého komunisty.

x - x - x

Doporučuje se tuto informaci předat krajským /městským/, okresním /obvodním/ výborům a využít podle potřeby pro základní organizace strany.